

HISTORICKÁ KOMPARÁCIA MEDIÁLNYCH SYSTÉMOV

doc. Mgr. Michal Bočák, PhD.

základné informácie o predmete	
kód predmetu	1ISMKm/HIKMS/22
akademický rok	2025/2026
študijný program	mediálne štúdiá
stupeň štúdia	bakalársky
zaradenie v OŠP	3. semester
záväznosť predmetu	povinný
rozsah výučby	1 P + 1 S týždenne
spôsob hodnotenia	priebežné hodnotenie
počet kreditov	3

Rámcové informácie o predmete sú zverejnené v informačnom liste dostupnom cez verejný portál akademického systému MAIS – sekcia [Študijné programy](#) (detail príslušného predmetu po výbere ŠP).

PODMIENKY NA ABSOLVOVANIE PREDMETU

Do hodnotenia sa započítava plnenie nasledujúcich kritérií:

1. priebežná príprava, aktívna participácia na seminároch a plnenie zadaných priebežných úloh počas semestra,
2. odborná esej na tému z tematických okruhov predmetu (kompozícia v druhej polovici semestra – okruhy a termín budú špecifikované),
3. test (študent/ka musí absolvovať test úspešne, t. j. získať min. 50 % bodov) – v polovici semestra.

Výsledné hodnotenie sa vypočíta z čiastkových hodnotení uvedených kritérií, pričom podiel čiastkových hodnotení na celkovom hodnotení je 25 % za priebežné úlohy, 25 % za odbornú esej a 50 % za test. Inštrukcie týkajúce sa čiastkových hodnotení budú spresnené na výučbe.

ÚČASŤ NA VÝUČBE

Účasť na výučbe je jedným z kľúčových faktorov úspešného absolvovania predmetu. Možno využiť tri (3) ospravedlené absencie na prednáške a tri (3) na seminári. Po prekročení uvedeného počtu absencií nie je možné predmet absolvovať, takže sa odporúča šetriť si možné absencie pre prípad reálnej potreby. Pri neúčasti na čiastkovom hodnotení (esej a pod.) je študent/ka povinný/á neodkladne, najneskôr v poslednom týždni výučby absolvovať náhradný termín hodnotenia (dohodnutie termínu iniciuje študent/ka); inak bude za príslušné čiastkové hodnotenie udelená známka FX.

Pri výskyte závažnejších zdravotných problémov či obdobných nepriaznivých okolností treba podľa možnosti čo najskôr informovať vyučujúceho a dohodnúť sa na ďalšom postupe. Neskoršie príchody na vyučovanie a skoršie odchody z neho môže vyučujúci hodnotiť ako absenciu na danom termíne výučby.

PRIPRAVENOSŤ A PARTICIPÁCIA

Podstatným faktorom úspešného absolvovania predmetu je dôkladná priebežná príprava. S požadovanými (aj ďalšími s témou súvisiacimi) zdrojmi sa treba oboznámiť vopred (pred vyučovaním); na výučbe treba byť pripravený/á náležite sa zapájať do diskusie o nastolenej téme (príprava sa riadi rámcovou náplňou stretnutí a priebežnými spresňujúcimi pokynmi). Úroveň prípravy (schopnosť zodpovedať nastolené otázky, samostatné zapájanie sa do diskusie a pod.) sa priebežne hodnotí.

ŠTUDIJNÉ MATERIÁLY

Študijné texty nemusia vždy pokrývať témy stretnutí kompletne; očakáva sa aj príprava s pomocou doplnkových zdrojov. Odporúča sa hľadať vysvetľujúce a doplňujúce informácie v ďalších knihách, časopisoch a na webe (so zameraním sa na odborné zdroje).

Vybrané študijné materiály (časti najmä ťažšie dostupných textov) môžu byť študentom/kám poskytnuté vyučujúcim. Ak sa tak stane, vyučujúci poskytuje akékoľvek materiály výhradne na individuálne študijné účely a neručí za ich prípadné ďalšie zverejnenie/rozširovanie študentmi/kami.

ĎALŠIE UPOZORNENIA A INFORMÁCIE

Pri vstupe do vyučovacej miestnosti sa odporúča vypnúť si zvuky (aj vibračné zvonenie) mobilného telefónu. Štúdium si vyžaduje sústredenie pozornosti, študent/ka sa počas hodiny nemá venovať inej činnosti (esemesky, internet, príprava na iné hodiny a pod.). Zhotovovať akékoľvek záznamy (zvukové, fotografické, audiovizuálne) je na Prešovskej univerzite v Prešove bez predchádzajúceho súhlasu vyučujúceho zakázané. Pri nedodržaní týchto podmienok môže byť študent/ka vyzvaný/á, aby učebňu opustil/a; vylúčenie z hodiny z tohto dôvodu sa započíta ako absencia. Študent/ka má nárok na krátke opustenie vyučovacích priestorov (WC, užitie lieku a pod.) bez opýtania.

Ak jestvujú či sa objavia závažné okolnosti, ktoré bránia venovať sa štúdiu v plnej miere, vyučujúceho o nich možno bez obáv informovať. Situácii možno po vzájomnej dohode prispôbiť charakter prípravy.

Vyučujúci informuje o nasledujúcich témach prednášok a seminárov študijnú skupinu priebežne. Podrobné informácie o eseji poskytne vyučujúci v osobitnom súbore.

V prípade uzatvorenia dohody o náhradnom plnení povinností je povinná účasť na minimálne 50 % výučby. Ďalšie podmienky sú stanovené v dohode o NPP.

RÁMCOVÁ NÁPLŇ STRETNUTÍ

Obsah prednášok a seminárov je rámcovo stanovený informačným listom predmetu. Rozloženie nasledujúcich tém do týždňov výučby sa pružne vyvíja v závislosti od prebraného učiva, pričom vyučujúci s predstihom oboznamuje študentov/ky s obsahom nasledujúcich stretnutí.

- Vývin komunikácie a médií: teória premien (DeFleur – Ball-Rokeach) a epochy vývinu komunikácie. Typy médií a ich vývoj.
- Historický prístup ku komunikácii, médiám, žurnalistike: príčiny, prínos, podoba a vývojové trendy historického skúmania fenoménov. Vzťahu subjekt – objekt v historickom skúmaní žurnalistiky: žurnalistika ako subjekt a objekt dejín. Postmodernistická téza zániku nadvlády veľkých naratívov a dôsledky pre skúmanie histórie. Aplikácia diskurzívneho prístupu (Foucault) k histórii.
- Komparácia vývoja médií a žurnalistiky vo vybraných krajinách (najmä Anglicko, USA, Slovensko). Aspekty vývinu kľúčových médií v jednotlivých krajinách.
- Sloboda komunikácie: teoretická reflexia problematiky a historický pohľad. Význam slobody slova/prejavu/tlače/médií z perspektívy mediálnych štúdií (resp. štúdií diskurzu). Základné historické a súčasné prostriedky záruky a obmedzenia slobody komunikácie. Vývin cenzúry a autocenzúry médií.
- Spoločenská reflexia a regulácia médií: normatívne teórie médií. Kľúčové momenty vývinu mediálnej politiky a mediálneho práva. Historická a aktuálna komparácia systémov mediálnej politiky a mediálneho práva.
- Profesijná etika v médiách: vývin a súčasný stav. Systémy (sociálnej/etickej) zodpovednosti médií (MAS) a ich aplikácia v rôznych krajinách.

- Ekonomické aspekty médií v historickej a súčasnej perspektíve. Komerčializácia médií/žurnalistiky – médiá a žurnalistika ako prostriedok zisku a objekt obchodovania. Koncentrácia mediálneho vlastníctva v globálnej perspektíve: monopolizácia vs. oligopolizácia, mediálne konglomeráty (*media moguls*) – ich portfóliá a prepojenia na mimomediálnu sféru.
- Vývin vzťahov rôznych odvetví mediálneho priemyslu (konkurencia, symbióza a pod.).
- Aktuálne trendy vývoja médií: komparácia konkrétnych mediálnych krajín.

ODPORÚČANÉ ŠTUDIJNÉ ZDROJE

- BALL-ROKEACH, S. – DEFLEUR, M. L.: **Teorie masové komunikace**. Praha: Karolinum, 1996.
- BERTRAND, C.-J.: Media Accountability Systems: An Overview. In: Sonnenberg, U. (ed.): *Organising Media Accountability: Experiences in Europe*. Maastricht: European Journalism Centre, 1997.
- BERTRAND, C.-J.: **Media Accountability Systems. Organization for Security and Co-operation in Europe, 30. 4. 2007.** <https://www.osce.org/serbia/24858>
- DOMINICK, J. R.: *The Dynamics of Mass Communication*. 4. vyd. McGraw-Hill 1993.
- DUCHKOWITCH, W. – SERAFÍNOVÁ, D. – VATRÁL, J.: *Dejiny slovenského novinárstva*. Ružomberok: Katolícka univerzita, 2007.
- HALLIN, D. – MANCINI, P.: *Systémy médií v postmoderním svete*. Praha: Portál, 2008.
- JIRÁK, J.: Kontrola médií veřejné služby jako interpretační problém. In: *Česká televize: věc veřejná: Sborník textů k diskusi o roli televize veřejné služby v české společnosti na počátku 21. století*. Praha: Česká televize, 2000. Dostupné na: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/pdf/CT_vec_verejna.pdf
- KUNCZIK, M.: *Žurnalistika jako povolání*. In: Kunczik, M.: *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum, 1995.
- McNAIR, B.: *News and Journalism in the UK: A Textbook*. 2. vyd. London – New York: Routledge, 1996.
- NERONE, J.: Approaches to Media History. In: Valdivia, A. N. (ed.): *A Companion to Media Studies*. Oxford: Blackwell Publishing, 2006.
- PROKOP, D.: **Boj o média: Dějiny nového kritického myšlení o médiích**. Praha: Karolinum, 2005.
- SCANNELL, P.: History, Media and Communication. In: Jensen, K. B. (ed.): *A Handbook of Media and Communication Research: Qualitative and Quantitative Methodologies*. New York – London: Routledge, 2002.
- SERAFÍNOVÁ, D. – VOJTEK, J.: **Náčrt dejín slovenskej žurnalistiky**. Ružomberok: Katolícka univerzita, 2005.
- SCHRAMM, W.: Čtyři koncepty masové komunikace. In: Šmíd, M.: *Úvod a texty ke studiu masových médií*. 2. část: *Vybrané texty o masové komunikaci*. Praha: Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, 1992.
- ŠEFČÁK, L. – VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva I: Dejiny anglického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003.
- ŠEFČÁK, L. – VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva III: Dejiny amerického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1997.
- TUROW, J.: *Media Today: An Introduction to Mass Communication*. 3. vyd. New York – London: Routledge, 2009
- VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva: Dokumenty I: Miltonova Aeropagitika*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1999.

Web:

- Associated Press History. Dostupné na: <http://www.ap.org/company/history/ap-history>
- History of Reuters. Dostupné na: http://thomsonreuters.com/about/company_history/
- History of the BBC. Dostupné na: <http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/>
- Who Owns What. Dostupné na: <http://www.cjr.org/resources/index.php>
- **Media Landscapes.** <https://medialandscapes.org/index.html>
- online dostupné schémy koncentrácie mediálneho vlastníctva (kľúčové slová vyhľadávania napr.: *media consolidation, media moguls, media ownership*)

kontakt
pozri [stránku inštitútu](#)

web
michalbocak.weebly.com

konzultácie
pozri [stránku inštitútu](#)